

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 158/2017-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. marca 2017 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpenej advokátom JUDr. Felixom Neupauerom, Advokátska kancelária FELIX NEUPAUER & PARTNERS, Dvořákovo nábrežie 8/A, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd uznesením Okresného súdu Zvolen č. k. 23 Er 537/2010-236 z 8. apríla 2015 v časti výroku o nepripustení zmeny účastníka konania na strane povinného a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti [REDAKČIA], o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. júna 2015 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základných práv zaručených čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj čl. 36 ods. 1

Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) uznesením Okresného súdu Zvolen (ďalej len „okresný súd“) č. k. 23 Er 537/2010-236 z 8. apríla 2015 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) v časti výroku o nepripustení zmeny účastníka konania na strane povinného.

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka (v právnom postavení oprávnenej; pozn.) bola v exekučnom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 23 Er 537/2010 účastníčkou konania o vymoženie pohľadávky vo výške 33 868,15 € s príslušenstvom proti Mestskému kultúrnemu stredisku Krupina (ďalej len „povinný“).

Napadnutým uznesením okresný súd prvým výrokom pripustil zmenu v osobe súdneho exekútora a vykonaním exekúcie vedenej pod sp. zn. EX 100/2010 (a na okresnom súde pod sp. zn. 23 Er 537/2010; pozn.) poveril súdneho exekútora JUDr. Petra Balašku a druhým – ústavnou sťažnosťou napadnutým – výrokom okresný súd nepripustil zmenu účastníka na strane povinného, ako to navrhla samotná sťažovateľka (sťažovateľka navrhovala, aby na strane pôvodného povinného vstúpilo do konania mesto Krupina ako nový povinný; pozn.). Uznesenie nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť 17. apríla 2015.

3. Podľa právneho názoru sťažovateľky druhým výrokom napadnutého uznesenia došlo k porušeniu ňou označených základných práv zaručených tak ústavou, ako aj listinou (bod 1).

4. Ako ďalej sťažovateľka uvádza, uznesením Mestského zastupiteľstva mesta Krupina (ďalej len „zastupiteľstvo“) sp. zn. 253/2013-MsZ z 11. decembra 2013 došlo k zrušeniu povinného, pričom obsahom uznesenia bol aj prechod jeho práv a povinností, a to pohľadávok podľa účtovnej evidencie ku dňu zániku povinného, ako aj záväzkov vyplývajúcich z účtovnej závierky ku dňu zániku povinného s tým, že práva a záväzky prešli na Kultúrne centrum a múzeum Andreja Sládkoviča v Krupine (ďalej len „kultúrne centrum“).

Sťažovateľka ďalej uvádza: „... v čase prijatia Rozhodnutia o zrušení prebiehalo v prospech Sťažovateľa voči Povinnému exekučné konanie vedené na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 23Er/537/2010. Keďže Exekúcia bola iniciovaná Sťažovateľom už v roku 2010, tak Povinný, ako aj jeho zriaďovateľ Mesto Krupina mali nepochybne o vyššie

uvedenom judikovanom záväzku Povinného voči Sťažovateľovi, ktorého vymożenie bolo predmetom Exekúcie, vedomosť.

V zmysle § 21 ods. 13 zákona č. 523/2004 Z. z.... ak k zániku rozpočtovej organizácie alebo príspevkovej organizácie dochádza rozdelením, zlúčením alebo splynutím, zriaďovateľ určí v rozhodnutí termín, vecné a finančné vymedzenie majetku vrátane súvisiacich práv a záväzkov, ktoré prechádzajú na právneho nástupcu, ktorým môže byť len rozpočtová organizácia alebo príspevková organizácia. Ak rozpočtová organizácia alebo príspevková organizácia zaniká zrušením bez právneho nástupcu, práva a povinnosti prechádzajú dňom bezprostredne nasledujúcim po dni zrušenia na zriaďovateľa, ak osobitný zákon neustanoví inak.“

5. Uvedené podľa sťažovateľky znamená, že v prípade, ak dôjde k zániku príspevkovej alebo rozpočtovej organizácie rozdelením, zlúčením alebo splynutím, dáva zákon zriaďovateľovi týchto organizácií právomoc rozhodnúť, ktoré konkrétne záväzky prejdú na právneho nástupcu týchto organizácií. Dôsledkom prijatia uznesenia o zrušení povinného bol jeho zánik (strata jeho subjektivity). V uznesení o zrušení povinného zriaďovateľ v rámci svojej právomoci vyplývajúcej z citovaného ustanovenia § 21 ods. 13 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách“) určil a špecifikoval záväzky, ktoré prechádzajú z povinného na kultúrne centrum. Tieto záväzky boli špecifikované tak, že vyplývali z účtovnej závierky ku dňu zániku povinného, pričom boli uvedené v prílohe č. 2 uznesenia o zrušení povinného. Záväzok povinného voči sťažovateľke, ktorého vymożenie je predmetom exekúcie, však z účtovnej závierky povinného za rok 2013 nevyplýva a nie je uvedený ani v prílohe č. 2 uznesenia o zrušení povinného.

S poukazom na uvedené skutočnosti predmetný záväzok podľa sťažovateľky prešiel z povinného na zriaďovateľa. Inými slovami, záväzok povinného tvoriaci predmet exekúcie neprešiel na kultúrne centrum.

6. Podľa názoru sťažovateľky okresný súd bez zohľadnenia skutkového stavu pristúpil k striktno formalistickému výkladu ustanovenia § 21 ods. 13 zákona

o rozpočtových pravidlách, pričom tým poprel jeho elementárny účel a zmysel. Účelom a zmyslom tohto ustanovenia je nepochybne inter alia ochrana veriteľov zanikajúcej rozpočtovej alebo príspevkovej organizácie.

Ak by totiž bolo ustanovenie § 21 ods. 13 zákona o rozpočtových pravidlách vykladané tak, ako to urobil okresný súd, podľa názoru sťažovateľky by dochádzalo k situácii, v ktorej by príspevková organizácia mohla na seba kumulovať záväzky donekonečna bez povinnosti plniť ich, resp. išlo by iba o formálnu povinnosť, ale záväzky by boli de facto nevyhnutelné. Stačilo by totiž, aby zriaďovateľ zrušil príspevkovú organizáciu s ustanovením právneho nástupcu v podobe rozpočtovej organizácie, pri ktorej podľa zákona o rozpočtových pravidlách neexistuje rozpočtový, resp. sankčný mechanizmus. Takýto výklad by spôsobil, že aj judikované pohľadávky by sa stali prakticky nevyhnutelnými. Je nepredstaviteľné, aby zákonodarca, ktorý priznal určitej pohľadávke v rámci ním upraveného procesného postupu vyhnutelnosť, následne prijal normu, ktorou by ju znegoval. Navyše, podľa tohto výkladu by v uznesení o zrušení ani nemusel špecifikovať žiadne záväzky (napriek tomu, že mu takúto povinnosť zákon výslovne dáva), t. j. zákonnej povinnosti zriaďovateľa špecifikovať v uznesení o zrušení organizácie záväzky, ktoré prechádzajú na právneho nástupcu, by chýbal akýkoľvek zmysel.

7. Sťažovateľka je toho názoru, že druhý výrok uznesenia okresného súdu je arbitrárny a ústavne neudržateľný, keďže nie je náležite odôvodnený a nespĺňa ani požiadavky kladené na spravodlivý súdny proces. Okresný súd aplikoval právnu normu v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti a spôsobom, ktorý popiera jej elementárny účel a zmysel. Spôsobil tým de facto absolútnu nevyhnutelnosť judikovanej pohľadávky.

8. S ohľadom na uvedenú argumentáciu sťažovateľka v závere sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Druhým výrokom Uznesenia Okresného súdu Zvolen sp. zn. 23 Er/537/2010-236 zo dňa 08.04.2015 došlo k porušeniu práva Sťažovateľa na súdnu a inú ochranu a vlastníckeho práva Sťažovateľa v zmysle článkov 46 ods. 1 a 20 ods. 1 Ústavy SR, a článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd .

2. *Druhý výrok Uznesenia Okresného súdu Zvolen sp. zn. 23 Er/537/2010-236 zo dňa 08.04.2015 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.*

3. *Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva Sťažovateľovi náhradu trov konania titulom trov právneho zastúpenia Sťažovateľa v zmysle ustanovenia § 31a Zákona o Ústavnom súde. Okresný súd Zvolen je povinný zaplatiť trovy právneho zastúpenia Sťažovateľa.“*

II.

9. Z uznesenia okresného súdu č. k. 23 Er 537/2010-236 z 8. apríla 2015 vyplýva, že okresný súd pripustil zmenu v osobe súdneho exekútora a nepripustil zmenu účastníka na strane povinného. Okresný súd citoval okrem iného ustanovenie § 21 ods. 13 zákona o rozpočtových pravidlách, podľa ktorého ak k zániku rozpočtovej organizácie alebo príspevkovej organizácie dochádza rozdelením, zlúčením alebo splynutím, zriaďovateľ určí v rozhodnutí termín, vecné a finančné vymedzenie majetku vrátane súvisiacich práv a záväzkov, ktoré prechádzajú na právneho nástupcu, ktorým môže byť len rozpočtová organizácia alebo príspevková organizácia. Ak rozpočtová organizácia alebo príspevková organizácia zaniká zrušením bez právneho nástupcu, práva a povinnosti prechádzajú dňom bezprostredne nasledujúcim po dni zrušenia na zriaďovateľa, ak osobitný zákon neustanovuje inak. Podľa názoru okresného súdu treba mať za preukázané, že dňom 31. decembra 2013 došlo k zániku povinného jeho zlúčením s právnym nástupcom, čím po začatí exekučného konania nastali skutočnosti, na základe ktorých dochádza k prevodu alebo prechodu práv a povinností vyplývajúcich z exekučného titulu na právneho nástupcu pôvodného povinného. Z výpisu z uznesenia zastupiteľstva z 11. decembra 2013 vyplýva, že zriaďovateľ zrušuje povinného zlúčením s právnym nástupcom (kultúrnym centrom) s účinnosťou od 1. januára 2014. Týmto dňom prechádzajú na kultúrne centrum ako na právneho nástupcu všetky práva a povinnosti zrušenej organizácie (povinného), pričom podľa názoru okresného súdu skutočnosť, či sa namietaná pohľadávka nachádzala v účtovnej evidencii a účtovnej uzávierke ku dňu zániku povinného alebo nie, nemá za následok, že táto prechádza na zriaďovateľa povinného. V zmysle § 21 ods. 13 in fine zákona o rozpočtových pravidlách práva a povinnosti povinného prechádzajú

na zriaďovateľa výlučne vtedy, ak príspevková organizácia zaniká zrušením bez právneho nástupcu. V tomto prípade však povinný nezaničil zrušením bez právneho nástupcu, ale k zrušeniu došlo zlúčením. Preto v zmysle zákona práva a povinnosti nemohli prejsť na zriaďovateľa. Potom aj otázka, či zriaďovateľ vychádzal zo správneho alebo nesprávneho účtovníctva povinného, je v tomto smere irelevantná. Zlúčením došlo k prechodu celého imania na nástupnícky subjekt a v takom prípade zákon neumožňuje prechod záväzkov na zriaďovateľa. Preto podľa názoru okresného súdu nebolo možné vyhovieť návrhu sťažovateľky na zmenu povinného, teda na pripustenie zmeny účastníka konania na strane povinného.

III.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

11. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne

neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

12. Sťažnosť sťažovateľky treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

13. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

14. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

15. Jadrom sťažnosti je právny názor sťažovateľky, podľa ktorého treba ustanovenie § 21 ods. 13 zákona o rozpočtových pravidlách vykladať tak, že pri zrušení rozpočtovej alebo príspevkovej organizácie rozdelením, zlúčením alebo splynutím je v právomoci zriaďovateľa rozhodnúť, ktoré práva a záväzky zrušenej organizácie prechádzajú na právneho nástupcu, pričom všetky ostatné práva a záväzky prechádzajú na zriaďovateľa.

16. Naproti tomu okresný súd vykladá uvedené ustanovenie tak, že všetky práva a záväzky zrušenej organizácie prechádzajú v uvedenom prípade na právneho nástupcu bez ohľadu na to, či sú alebo nie sú uvedené v účtovnej evidencii a účtovnej závierke zrušenej organizácie. K prechodu práv a záväzkov na zriaďovateľa dochádza totiž podľa názoru okresného súdu iba vtedy, ak sa organizácia zrušuje bez právneho nástupcu.

17. Sťažovateľka označuje výklad citovaného ustanovenia zo strany okresného súdu za formalistický, avšak inak konkrétne nijako nevysvetľuje, prečo má byť zákonný text vykladaný tak, ako to tvrdí ona. Týmto výkladom dochádza podľa nej k absolútnemu popretiu zmyslu a účelu tohto ustanovenia.

18. Podľa názoru ústavného súdu treba výklad ustanovenia § 21 ods. 13 zákona o rozpočtových pravidlách zastávaný okresným súdom považovať za presvedčivo zdôvodnený a ústavne konformný. Ide o doslovný výklad uvedeného ustanovenia. Výklad sťažovateľky, podľa ktorého zákonnú dispozíciu „*zriaďovateľ určí v rozhodnutí termín, vecné a finančné vymedzenie majetku, vrátane súvisiacich práv a záväzkov, ktoré prechádzajú na právneho nástupcu, ktorý môže byť len rozpočtová organizácia alebo príspevková organizácia*“, treba chápať tak, že zriaďovateľ si môže vybrať, ktoré práva a záväzky určí v rozhodnutí za také, ktoré prechádzajú na právneho nástupcu, pričom ostatné práva a záväzky prejdú na zriaďovateľa, je nekonzistentný a nelogický, pretože záver o prechode ostatných práv a záväzkov na zriaďovateľa nemá oporu v zákone. Ako na to totiž správne poukazuje okresný súd, práva a záväzky prechádzajú na zriaďovateľa iba vtedy, ak organizácia zanikne bez právneho nástupcu. Výklad okresného súdu poskytuje podľa názoru ústavného súdu dostatočnú ochranu veriteľovi.

19. Ústavný súd napokon poznamenáva, že v zmysle právneho názoru vysloveného okresným súdom sťažovateľke nič nebráni viesť exekúciu proti kultúrnemu centru.

20. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

21. Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. marca 2017